

Dosarul nr. 2ra-1083/20

Prima instanță: Judecătoria Hîncești (jud. T. Mereuță)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, V. Cotorobai, A. Bostan)

DECIZIE

23 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Elena Cobzac
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Banca Comercială
„Moldindconbank” Societate pe Acțiuni

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Băncii
Comerciale „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni împotriva lui Ion Onucu și
Sofiei Onucu cu privire la executarea dreptului de ipotecă

împotriva deciziei din 13 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost admis apelul declarat de Ion Onucu și Sofia Onucu, casată hotărârea din
28 octombrie 2016 a Judecătoriei Hîncești și pronunțată o nouă hotărâre prin care
acțiunea a fost respinsă

c o n s t a t ă :

La 04 mai 2016, BC „Moldindconbank” SA a depus cerere de chemare în
judecată împotriva lui Ion Onucu și Sofiei Onucu cu privire la executarea dreptului
de ipotecă.

În motivarea acțiunii a invocat că în temeiul contractului de credit
nr. 179(2011) din 2 iunie 2011, BC „Moldindconbank” SA a acordat ÎI „Onucu Ion”
un credit în sumă de 183 921 de lei, cu termenul final de rambursare la 02 februarie
2016.

În scopul asigurării rambursării în termen a creditului acordat, debitorii
ipotecari Ion Onucu și Sofia Onucu au ipotecat băncii, conform contractului de
ipotecă nr. 8110 din 02 iunie 2011, bunuri imobile care le aparțin cu drept de
proprietate și anume, terenul pentru construcții cu suprafața de 0,1611 ha, nr.
cadastral XXXXX, casa de locuit individuală cu suprafața de 132,3 m², nr. cadastral
XXXXX și construcția accesorie cu suprafața de 20,6 m², nr. cadastral XXXXX, din
r-nul XXXXX sat. XXXXX.

A precizat că, la 01 aprilie 2016, datoria restantă și neachitată de către ÎI „Onucu Ion”, în baza contractului de credit nr. 179(2011) din 2 iunie 2011, a constituit suma de 113 780,53 de lei, compusă din creditul restant în mărime de 73 568 de lei, dobânda neachitată în mărime de 33 909,80 de lei, dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a dobânzii în mărime de 1 962,22 de lei și dobânda suplimentară pentru neplata la scadență a creditului în mărime de 4 340,51 de lei.

Prin notificarea nr. 00/02/2-07/531 din 29 februarie 2016, expediată în adresa ÎI „Onucu Ion”, BC „Moldindconbank” SA și-a exprimat intenția de a executa dreptul de ipotecă asupra bunurilor imobile menționate în vederea stingerii obligațiilor asumate de către debitor conform contractului de credit nr. 179(2011) din 02 iunie 2011, la care însă banca nu a primit niciun răspuns.

A comunicat că, la 11 martie 2016, Oficiul Cadastral teritorial Hâncești al ÎS „Cadastru” a înregistrat în Registrul gajului imobil preavizul nr. 00/02/2-07/656 de executare a dreptului de ipotecă asupra bunurilor imobile menționate.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 8, 490, 512, 572, 617, 666, 1236, 1243, 1146, 1156 al Codului civil, art. 5, 7, 166, 167 al Codului de procedură civilă, Legii cu privire la ipotecă, Legii cu privire la gaj.

A solicitat admiterea acțiunii, transmiterea în posesia BC „Moldindconbank” SA a bunurilor ipotecate și anume, a terenului pentru construcții cu suprafața de 0,1611 ha, nr. cadastral XXXXX, a casei de locuit individuale cu suprafața de 132,3 m², nr. cadastral XXXXX și a construcției accesorii cu suprafața de 20 și 6/10 m², nr. cadastral XXXXX din r-nul XXXXX sat. XXXXX, ce aparțin cu drept de proprietate debitorilor ipotecari Ion Onucu și Sofia Onucu, cu evacuarea tuturor persoanelor și a bunurilor acestora din imobilele menționate, pentru a fi vândute în scopul stingerii datoriilor conform contractului de credit, precum și încasarea din contul pârâților în beneficiul BC „Moldindconbank” SA a taxei de stat în mărime de 1 010 de lei.

Prin hotărârea din 28 octombrie 2016 a Judecătoriei Hâncești, acțiunea a fost admisă integral.

Au fost transmise în posesia BC „Moldindconbank” SA bunurile ipotecate și anume, terenul pentru construcții cu suprafața de 0,1611 ha, nr. cadastral XXXXX, casa de locuit individuale cu suprafața de 132 3/10 m², nr. cadastral XXXXX și construcția accesorie cu suprafața de 20 6/10 m², nr. cadastral XXXXX din r-nul XXXXX sat. XXXXX, care aparține cu drept de proprietate lui Ion Onucu și Sofiei Onucu, cu evacuarea tuturor persoanelor, precum și a bunurilor acestora din imobilele menționate, pentru a fi vândute în scopul stingerii datoriilor conform contractului de credit nr. 179(2011) din 02 iunie 2011.

Au fost încasate din contul lui Ion Onucu și Sofiei Onucu în mod solidar în beneficiul BC „Moldindconbank” SA cheltuielile legate de taxa de stat în mărime de 1 010 de lei.

Prin decizia din 07 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Ion Onucu și Sofia Onucu, casată hotărârea din 28 octombrie 2016 a Judecătoriei Hâncești și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

A fost încasată din contul BC „Moldindconbank” SA în beneficiul lui Ion Onucu taxa de stat în sumă de 300 de lei.

A fost încasată din contul BC „Moldindconbank” SA în bugetul de stat taxa de stat, de la care au fost scutiți apelanții, în mărime de 457,50 de lei.

Prin decizia din 30 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de BC „Moldindconbank” SA, casată decizia din 07 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău și trimisă cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 13 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Ion Onucu și Sofia Onucu, casată hotărârea din 28 octombrie 2016 a Judecătorei Hâncești și pronunțată o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă.

Au fost compensate cheltuielile de judecare a pricinii.

La 04 iunie 2020, prin intermediul Oficiului Poștal, BC „Moldindconbank” SA a declarat recurs împotriva deciziei din 13 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe, precum și încasarea din contul intimaților a taxei de stat pentru depunerea și examinarea cererii în prima instanță în mărime de 1 010 de lei, în instanța de apel – 757,50 de lei, în instanța de recurs (primul recurs) – 505 de lei și pentru depunerea și examinarea prezentei cereri de recurs – 505 de lei.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o neîntemeiată, deoarece a fost emisă ca rezultat al interpretării eronate a normelor legale, instanța de apel și-a motivat decizia prin argumente preluate din cadrul unei alte hotărâri judecătorești, neluând în considerație probele, argumentele și normele de drept material invocate de către BC „Moldindconbank” SA și la rejudecarea cererii de apel, nu a argumentat și înlăturat neajunsurile stabilite prin decizia nr. 2ra-1814/19 din 30 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție.

A subliniat că instanța de apel urma să aprecieze critic hotărârea din 30 martie 2017 a Judecătorei Hâncești sediul central, prin care a fost respinsă cererea BC „Moldindconbank” SA cu privire la încasarea datoriei, în mod solidar, din contul ÎI „Onucu Ion”, Ion Onucu și Sofia Onucu, or din analiza hotărârii nu se constată executarea în sine a obligației.

Recurenta a atenționat asupra faptului că atât în prima instanță, cât și în instanța de apel, BC „Moldindconbank” SA a reiterat faptul că suma împrumutului a fost rambursată integral, iar ca rezultat al executării necorespunzătoare a obligațiilor de achitare, așa cum prevede contractul de credit și Hotărârea Guvernului nr. 664 din 3 iunie 2008, a fost declarată scadentă porțiunea de grant cu calcularea dobânzilor și a altor plăți pentru suma în cauză.

Potrivit răspunsului Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova la interpelarea nr. 2892-A din 28 martie 2016, prezentat instanței de apel, se constată că ÎI „Onucu Ion” a participat la programul de finanțare PNAET prin intermediul BC „Moldindconbank” SA în sumă totală de 183 921 de lei dintre care 110 353 de lei porțiunea de împrumut și 73 568 de lei porțiunea de grant. Conform rapoartelor prezentate de către BC „Moldindconbank” SA Ministerului Finanțelor al Republicii

Moldova, ÎI „Onucu Ion” a admis restanțe la împrumut cu mai mult de 5 zile lucrătoare în perioada iunie 2015 - februarie 2016. La 25 februarie 2016, banca a rambursat în conturile DLC porțiunea de grant nevalorificată.

Având în vedere prevederile art. 642 alin. (1), 643 alin. (1) Cod civil și art. 118 alin. (1) CPC, a remarcat că BC „Moldindconbank” SA a demonstrat cu certitudine faptul existenței prejudiciului prin următoarele acte: contractul de credit, contractul de ipotecă, decizia de declararea a grantului ca fiind rambursabil, ordinile de plată, extrasul din cont, calculul datoriilor întocmit de bancă, răspunsul oficial al Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, prin care se confirmă că banca a rambursat în conturile DLC porțiunea de grant nevalorificată.

Așadar, toate aceste acte atestă faptul că ÎI „Onucu Ion” a primit în cont porțiunea de grant, a folosit-o conform destinației, iar în final ca rezultat al executării necorespunzătoare a obligațiilor nu a devenit eligibil pentru a beneficia de suma grantului, iar banca prin achitarea porțiunii de grant în conturile DLC de pe lângă Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova din mijloacele proprii devine prejudiciată cu o sumă considerabilă.

Prin încheierea din 05 august 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de BC „Moldindconbank” SA a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de recurs constată că, decizia recurată a fost pronunțată la 13 februarie 2020, expediată părților abia la 15 iunie 2020, astfel recursul declarat la 04 iunie 2020 a fost depus cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă.

În corespundere cu art. 444 al Codului de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererile de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În plus, recurenta și intimații au avut ocazia să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. (*mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs. Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75)

Subsidiar, în § 26 – 27 ale deciziei Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 al Codului de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând hotărârea contestată în raport de criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de BC „Moldindconbank” SA neîntemeiat și care urmează a fi respins cu

menținerea deciziei recurate, din considerentele ce urmează.

În corespundere cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. a) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Pe parcursul examinării cauzei în fazele procesuale anterioare s-a constatat cu certitudine că, temei pentru adresarea BC „Moldindconbank” SA în instanță a constituit faptul încheierii unui contract de credit cu ÎI „Onucu Ion”, iar în scopul asigurării rambursării în termen a creditului acordat cu debitorii ipotecari Ion Onucu și Sofia Onucu a fost încheiat un contract de ipotecă. În viziunea reclamantei, în urma executării necorespunzătoare a contractului de credit, porțiunea nerambursabilă oferită cu titlu de grant în mărime de 73 568 de lei, a fost achitată de către bancă la contul DLC, totodată, acționând debitorii ipotecari cu acțiune de exercitarea dreptului la ipotecă cu scopul vânzării bunurilor și compensarea prejudiciului cauzat.

Examinând acțiunea cu privire la exercitarea dreptului la ipotecă, prima instanță a ajuns la concluzia cu privire la temeinicia acesteia și a admis-o, reținând în susținerea concluziei sale că, odată ce debitorul nu a executat obligația contractuală asumată, urmează a fi dispusă executarea silită a obligației, cu transmiterea silită a bunurilor ipotecate.

Examinând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău a decis respingerea acțiunii înaintate de BC „Moldindconbank” SA, reținând că printr-o hotărâre irevocabilă într-o cauză civilă între părțile contractului de credit, s-a constatat cu certitudine comportamentul de rea-credință a băncii care pe de o parte a beneficiat de fructele serviciilor de creditare în urma executării integrale a obligațiilor de către debitor, iar pe de altă parte a acționat debitorul și debitorii ipotecari în justiție.

Colegiul lărgit atestă că, instanța de apel a ajuns la o concluzie corectă, în corespundere cu cadrul legal aplicabil speței, precum și a respectat recomandările evidențiate anterior de către instanța de recurs, la caz, nefiind admise careva erori care ar duce la casarea deciziei.

Raportând criticile înserate în recursul formulat de BC „Moldindconbank” SA la concluzia deciziei recurate, instanța de recurs consideră importat de reiterat că, în conformitate cu art. 123 alin. (2) CPC, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Autoritatea lucrului judecat vizează ordinea publică și are drept scop înlăturarea contradicțiilor judecătorești, care ar slăbi respectul datorat justiției și ar micșora încrederea și demnitatea de care trebuie să se bucure în stat puterea judecătorească, cât și necesitatea de a se pune capăt contestațiilor dintre justițiabili care, prin posibilitatea de a reveni mereu înaintea justiției, ar arunca cea mai mare incertitudine în tranzacțiile juridice.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că, instanțele sunt obligate

să țină cont de constatările de fapt din procedurile judiciare anterioare, repunerea în discuție a situației soluționate definitiv prin alte hotărâri constituind o încălcare a art. 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Omului (*hotărârea în cauza Roșca contra Republicii Moldova din 22 martie 2005*).

În acest context, instanța de recurs notează că prin hotărârea a Judecătoriei Hâncești sediul central din 30 martie 2017, rămasă irevocabilă la data de 5 decembrie 2018, odată cu declararea ca inadmisibil, prin încheierea Curții Supreme de Justiție, a recursului declarat de BC „Moldindconbank” SA, opozabilitatea cărei la caz este absolută, s-a constatat că obligația asumată prin contractul de credit din nr. 179(2011) din 2 iunie 2011, prin care BC „Moldindconbank” SA a acordat ÎI „Onucu Ion” un credit în sumă de 183 921 de lei, cu termenul final de rambursare la 02 februarie 2016, a fost executată integral de ÎI „Onucu Ion” la data de 03 februarie 2016, fără depășirea perioadei de grație, banca neavând careva obiecții asupra acestei circumstanțe (f. d. 152-161).

La fel, prin aceeași hotărâre judecătorească irevocabilă, a fost stabilit că, deși potrivit rapoartelor prezentate de către BC „Moldindconbank” SA în adresa Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, ÎI „Onucu Ion” a admis restanțe la împrumut cu mai mult de 5 zile lucrătoare în perioada iunie 2015 - februarie 2016, BC „Moldindconbank” SA nu a început procedura de declarare a porțiunii de grant scadentă și rambursabilă imediat după prima întârziere admisă de debitor la achitarea primei tranșe din 10 octombrie 2014, drept urmare, BC „Moldindconbank” SA, de fapt, a acceptat și a tolerat întârzierile ulterioare, admise de ÎI „Onucu Ion” până la achitarea integrală a porțiunii rambursabile.

Beneficiind de fructele juridice a serviciului de creditare (dobânzi și alte taxe), după achitarea integrală a porțiunii de împrumut în mărime de 110 353 de lei la 03 februarie 2016, BC „Moldindconbank” SA abia la 25 februarie 2016 a transferat în contul DLC porțiunea nerambursabilă de grant în mărime de 73 568 de lei, astfel declarând-o rambursabilă, în conformitate cu pct. 5.2. din contract, ulterior acționând ÎI „Onucu Ion” în instanța de judecată cu privire la încasarea datoriei, iar debitorii ipotecari cu acțiune de exercitare silită a dreptului de ipotecă.

În circumstanțele descrise, instanța de recurs conchide că BC „Moldindconbank” SA, , nu are la moment niciun temei legal sau, mai cu seamă, contractual de a pretinde urmărirea bunurilor debitorilor ipotecari Ion Onucu și Sofiei Onucu odată ce, printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, a fost constatat că raportul juridic ce ține de contractul de împrumut a fost stins prin executare.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție acceptă concluzia instanței de apel că alegațiile BC „Moldindconbank” SA cu privire la faptul transferării în contul DLC a sumei de 73 568 de lei ar prejudicia-o, sunt nefondate, or transferarea acestei sume, în contextul tolerării pe întreaga perioadă al întârzierilor admise de debitor, după executarea integrală a obligațiilor contractuale, nu a fost necesară, astfel fiind apreciată ca fiind făcută cu rea-credință.

Instanța de recurs va respinge și argumentul invocat de BC „Moldindconbank” SA în recursul declarat cu privire la faptul că, hotărârea irevocabilă a Judecătoriei Hâncești din 30 martie 2017 urma a fi apreciată critic din

motiv că din aceasta nu reiese direct achitarea integrală a datoriei, or după cum a fost menționat supra, litigiul *cu privire la încasarea datoriei* a fost tranșat irevocabil, fiind în sensul legii stabilită securitatea acestui raport juridic.

Dintr-un alt punct de vedere, argumentul băncii, de fapt, este deplasat de realitate, dat fiind și faptul că, din textul hotărârii irevocabile specificate reiese cert că, potrivit extrasului din contul ÎI „Onucu Ion”, prezentat de bancă cu titlu de probă în cadrul dezbaterilor judiciare, porțiunea de credit rambursabilă a fost achitată integral, fapt care a fost confirmat și de către reprezentantul băncii în ședința de judecată.

În continuare, urmează a fi criticată aprecierea recurentei, acordată răspunsului Ministerului Finanțelor din 28 martie 2016, în sensul justificării pretențiilor sale și întârzierilor admise de ÎI „Onucu Ion”, or instanța de apel corect a apreciat toate probele în ansamblu fără a prestabili valoarea lor probantă.

Astfel, din cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, reiese cert că, deși ÎI „Onucu Ion” ar fi admis întârzieri la achitarea tranșelor, întârzieri care au avut loc chiar la prima tranșă, totuși BC „Moldindconbank” SA a tolerat acest comportament, beneficiind la rândul său de fructele juridice a serviciului de creditare. Și, în pofida faptului că ultima tranșă a fost achitată la 03 februarie 2016, în interiorul termenului de grație acordat de contract, banca a considerat necesar de a declanșa procedura de declarare a porțiunii grantului rambursabilă și scadentă, acțiune care este absolut inoportună.

În context, ținând cont de natura litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată, Colegiul judiciar opinează că a examinat principalele întrebări juridice puse în prezenta cerere și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința motivelor invocate, cu privire la fondul cauzei civile.

Acestea, în esență, nu au forță juridică de a influența prezenta soluție pe caz (a se vedea, *printre alte autorități*, cauza Kamil Uzun vs Turcia, hotărârea din 10 mai 2007, § 64; cauza Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs România (Marea Cameră), hotărârea 17 iulie 2014, § 156).

În fine, instanța de recurs concluzionează că, recursul declarat de BC „Moldindconbank” SA împotriva deciziei din 13 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, este neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei contestate.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către BC „Moldindconbank” SA.

Se menține decizia 13 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Băncii Comerciale „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni împotriva lui Ion Onucu și Sofiei Onucu cu privire la executarea dreptului de ipotecă.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Elena Cobzac

Ala Cobăneanu